

A TANULÁS TANULÁSÁNAK KOMPLEX VIZSGÁLATA

Habók Anita

SZTE Neveléstudományi Intézet

Kulcsszavak: tanulás tanulása; online mérés

A tanulás tanulásának témája széles körűen értelmezhető. A témakör definiálási kísérletei, tantervi megjelenésének vizsgálata, mérési-értékelési lehetőségei a kulcskompetenciák közé sorolást követően kerültek a kutatások középpontjába (Fredriksson és mtsai, 2006). A definiálási lehetőségek tekintetében több megközelítéssel találkozhatunk, mivel egyes megközelítések a kognitív és/vagy affektív (Hautamäki és mtsai, 2002) területre helyezik a hangsúlyt, más kutatások viszont a metakognitív dimenziót állítják középpontba (Moreno és Martin, 2013). Az empirikus kutatások tekintetében a Bristol, az Amszterdami és a Helsinki Egyetem emelkedik ki, mivel jelentős hagyományokkal rendelkeznek a téma kutatásában. Az újabb törekvések (l. Goldspink és Foster, 2013) komplex kutatás részeként jelölik meg a témakör helyét (pl. a dél-ausztráliai Hatékony tanulás tanításának programja).

Az előadás célja egyrészt a tanulás tanulása fogalmának értelmezési lehetőségeinek bemutatása hazai kontextusban, másrészt az általános iskolás tanulók részvételével ($N_{1-6. \text{évf.}}=994$) lebonyolított, tanulás tanuláshoz kapcsolódó online vizsgálatunk eredményeinek bemutatása. A tanulás tanuláshoz kapcsolódó vizsgálat a kognitív ismeretek elemzésére terjedt ki olvasásból, matematikából és gondolkodásból. A metakognitív eredmények e feladatok megítéléséhez kapcsolódnak. Az alsóbb évfolyamos tanulók érdekesebbnek találták a matematika- és az olvasásfeladatokat, viszont felső tagozaton ez megváltozott. A tanulók a gondolkodási feladatokat nehezebbnek találták ($M=46-55\%$), teljesítményük 30–40%p volt. A saját teljesítmény esetében a tanulók matematikából és olvasásból jobban ítélték meg teljesítményüket ($M_{\text{mat.}}=58-72\%$, $M_{\text{olv.}}=52-66\%$) a ténylegesnél ($M_{\text{mat.}}=41-65\%$, $M_{\text{olv.}}=41-57\%$). Kérdőívünkben az igyekezet és a kitartás, az énkép, az iskoláról és a tanárokról való vélekedés, a kapott támogatás megítélése, a kooperatív és a versenyorientált viselkedés, valamint a tanulási stratégiák használatának vizsgálata történt. A mért területek 3. évfolyamig emelkedő tendenciát mutatnak, azt követően csökkenés azonosítható. Korábbi vizsgálatunk eredményei ugyanakkor azt mutatták, hogy a csökkenés később, 4. évfolyamtól kezdődik.

Eredményeink a pedagógiai gyakorlat számára arra hívják fel a figyelmet, hogy a tanulóknak fontos a bátorítás, a hatékony tanulási stratégiák elsajátítása, a pozitív énkép kialakításának elősegítése, a csoportmunkára ösztönzés, valamint az önálló tanulás képessége is.